

ରାଜଶେଖର ଶଙ୍କରା ତାରାଦେବୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ମାର୍ଚ୍ଚ 15, 1996

[କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ଟି. ନାନାବତୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିସ୍ୱୟ]

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ 1894: ଧାରା 4 (1), 23 ଏବଂ 24 5ମ ଖଣ୍ଡ ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ- କ୍ଷତିପୂରଣ- ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ନୀତି- ଭୂମିର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ସମ୍ପାଦନାକୁ ଧ୍ୟାନକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ- 1979 ରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି- ବିକଶିତ ଅଞ୍ଚଳଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ- ବିଜ୍ଞପ୍ତି ତାରିଖରେ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ବିକାଶ ହୋଇନଥିଲା- କ୍ଷତିପୂରଣ ଏକର ପିଛା 18,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା- ରେଫରେନ୍ସ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ 5,61,729 ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଆକାଶଛୁଆଁ ହାରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି - ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ହ୍ରାସ ଏବଂ ଏକର ପିଛା 65,000 ଟଙ୍କାର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଦାନ- ଏହି ମାମଲାରେ ନିୟୁତ ଆୟୁକ୍ତ 1992 ର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କହିଥିଲେ- ନିରୀକ୍ଷଣ ସମୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ 1979ରୁ 1992 ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ବିକାଶ ଘଟିଥିଲା- କୁହାଗଲା କି ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ସଠିକ୍ ଭାବେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇନଥିଲା-ରେଫରେନ୍ସ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କଳ୍ପନାଶକ୍ତିରେ ଲିପ୍ତ ହେବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା- ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିଲା ।

ପେରିୟାର ଏବଂ ପାରିକାନ୍ତି ରବରସ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ କେରଳ ରାଜ୍ୟ, (1990) ଏସ. ସି. 2192, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ।

ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଓକିଲଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 ର 1(ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ') ର ଧାରା 4(1) ଅନୁଯାୟୀ A.P.M.C ପ୍ରାଙ୍ଗଣର ସମ୍ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ 20 ଡିସେମ୍ବର, 1979 ରେ ଧାରଣାତ ସହର ନିକଟରେ 13 ଏକର 29 ଗୁଣ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ 23 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1986 ରେ ତାଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣରେ ଏକର ପିଛା 18,000 ଟଙ୍କା ହାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଛିନ୍ନ କରିଥିଲେ । ବିଚାରାଳୟ ପ୍ରେରଣରେ, ଦେଖାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର କଳ୍ପନାଶକ୍ତିର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଏବଂ ତା 24 ଏପ୍ରିଲ 1992 ରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦକୁ ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା 12.90 ଟଙ୍କା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପାଖାପାଖି ଏକର ପିଛା 5,61,729 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଆବେଦନ ଉପରେ, ଏମ.ଏଫ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 2455/92

ର ତା 4 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1994 ରିଖର ରାୟ ତଥା ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା କର୍ତ୍ତାଚକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ଏକର ପିଛା 65,000 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆଦେଶନଟି ।

ଆଦେଶନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷର ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟା ସାଗର ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଜମିଗୁଡ଼ିକ ବିକଶିତ ଅଞ୍ଚଳ ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଜାଣିବାକୁ ପାଇ ଏବଂ ଏହି ମାମଲାରେ ନିଯୁକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ଏକର ପିଛା 65,000 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରି ଆଇନତଃ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି । ଯୁକ୍ତିରେ ଆମ୍ଭେ କୌଣସି ଦମ୍ଭ ପାଇନାହିଁ । ପ୍ରମାଣ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ଯେ ବିକଶିତ ଅଞ୍ଚଳ ଯଥେଷ୍ଟ ଦୂରରେ ଥିଲା । ନିକଟତମ ବିକଶିତ ସ୍ଥାନ- କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବସ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ- ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିବା ଭୂମି ଠାରୁ 1-1/2 ରୁ 2 କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ମାମଲାରେ ନିଯୁକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ 1992 ବର୍ଷର ବିଦ୍ୟମାନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନିରୀକ୍ଷଣ ସମୟ ସୁଦ୍ଧା, ଅର୍ଥାତ୍, 1979 ରୁ 1992 ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ବିକାଶ ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଆୟୁକ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ କୌଣସି ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ରଖାଯାଇନଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଭୂମିର କ୍ଷମତା ଅଣ-କୃଷି ଭୂମି ଭାବେ ରହିଛି ଏବଂ ସେହି ଆଧାରରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଦିଗ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପରେ, ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ଏକର ପିଛା 65,000 ଟଙ୍କା ହାରରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏକ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରମାଣର ଯତ୍ନ ସହକାରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯାହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧୀନରେ ଅଧିକୃତ ଜମି ପାଇଁ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ଧାରା 4(1) ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶନ ତାରିଖ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ଅଦାଲତକୁ ଏକ ଖୋଲା ବଜାରରେ ଜଣେ ଇଚ୍ଛୁକ କ୍ରେତାଙ୍କ ଆରାମ ଚୌକିରେ ବସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଏହା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ଜଣେ ଇଚ୍ଛୁକ କ୍ରେତା, ଯଦି ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଖୋଲା ବଜାରରେ ଭୂମି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଅଭିଳେଖରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ଯେଉଁ ଦରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ପାଥେୟ କରାଯାଇଛି ସେହି ଦରରେ ଭୂମି କିଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବେ କି ନାହିଁ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଦେଖାନୀ ବିଚାରପତି ତାଙ୍କ କଳ୍ପନାଶକ୍ତିର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ, ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି, ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶନ-1-8 ରୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ-1-10, ତିନୋଟି ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ଆଧାରରେ ଆକାଶଛୁଆଁ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରୁ ଦୁଇଟି ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ 92 ବର୍ଗ ଗଜ ଏବଂ 128 ବର୍ଗ ଗଜର ଏକ ଛୋଟ ବିସ୍ତୃତି ସହ ସମ୍ପର୍କିତ । ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ମୂଲ୍ୟକୁ 10 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ କରି ଏବଂ ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା 12.90 ସ୍ଥିର କରି ସଠିକ୍ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । *ପେରିୟାର ଏବଂ ପାରିକାଳି ରବରସ ଲିମିଟେଡ୍* ବନାମ *କେରଳ ରାଜ୍ୟ*, ଏଆଇଆର (1990) ଏସସି 2192 ମାମଲାରେ 2198 ଠାରେ ପାରା 8 ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅସଦାଚରଣର ଜାଲ ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ ପରିଚାଳନାକୁ ଏହିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି:

"ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ନ୍ୟାୟିକ ଅସଦାଚରଣ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକରୁ ମଧ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବା ପାଇଁ ଏହା ଖୋଲା ରହିପାରେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପଦାଘାତ କରାଯାଇଥିବା ଆଚରଣ ନିୟମ

ରାଜଶେଖର ଶଙ୍କରା ବନାମ ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ

ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଏବଂ ଅଯୌକ୍ତିକ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆଶ୍ରା କରିବା ଉପରେ ରୋକ ଲଗାଇଥାଏ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମି ପାଇଁ ମନମୁଖୀ କିମ୍ବା ଅଯୌକ୍ତିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର କରିବାର ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଏକ ଗୁପ୍ତ ଆଚରଣ ଆଡୁଆଳରେ ଲୁଚାଇବେ ନାହିଁ ।”

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରେଫରେନ୍ସ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଯେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ବିକାଶ ହୋଇନାହିଁ, ଯଦିଓ ଜମି ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ଥିଲା ଏବଂ ଧାରା 24, 5ମ ଖଣ୍ଡ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦିଆଯିବା କାରଣରୁ ଭବିଷ୍ୟତର ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ନିଷେଧ କରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏକର ପିଛା 65, 000 ଟଙ୍କା ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ରାଜ୍ୟ କୌଣସି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିନଥିଲା, ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁଛୁ ଏବଂ ବଜାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି କରିବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ପାଇନାହିଁ ।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଉଛି, କିନ୍ତୁ, ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ, ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ।

ଟି.ଏନ.ଏ.

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଂତଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଦାନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।”

ଅନୁବାଦିକା : ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ